

Škofja Loka na risbah in slikah otrok*

ali

Kronika Male Groharjeve slikarske kolonije od njenih začetkov leta 1968 do danes

Jože Bogataj

Pogovor z ustanoviteljem in dolgoletnim predsednikom Male Groharjeve slikarske kolonije Lojzeto Malovrhom. "Drevo prijateljstva mladih", "Lepota v ustvarjanju – radost v odkrivanju", "Loviti svetlobo" – to je le nekaj gesel kolonije. Utrinek z Janezom Jocijom, kulturnim delavcem JSKD Škofja Loka in sedanjim organizatorjem Male Groharjeve kolonije. O pomenu kolonije nekoč in danes. Odlomki iz časopisnih člankov, slavnostnih nagovorov in neštetihih pozdravov mladim ustvarjalcem. In še kaj, kar se je našlo v skrbno zbrani dokumentaciji o MGSK, ki jo je uredil in jo hrani njen ustanovitelj.

*Naslov časopisnega članka I. Guzelja, 1970.

Z Lojzetom Malovrhom, v šestdesetih letih tudi ravnateljem Gimnazije Škofja Loka, kasneje vodjo enote Zavoda za šolstvo OE Kranj, podžupanom Občine Škofja Loka, predvsem pa ustanoviteljem in predsednikom Male Groharjeve slikarske kolonije od njene ustanovitve leta 1968, sva se pogovarjala o njegovem drevesu prijateljstva mladih v Mali Groharjevi slikarski koloniji, za katerega je skrbel in ga negoval kar 22 let.

Lojze Malovrh. Foto: Aleksander Čufar

Zakaj je Mala Groharjeva slikarska kolonija delovala ravno v Škofji Loki?

Leta 1956 sem prišel v Škofjo Loko, in sicer na gimnazijo za profesorja biologije in kemije, dve leti kasneje mi je ravnatelj osnovne šole ponudil mesto pomočnika ravnatelja. Ta predlog je bil zame izziv in povabilo sem sprejel. Z novim delovnim mestom se je spremenilo tudi moje delo, kajti poleg pisarniških poslov sem se v veliki meri pričel ukvarjati tudi z organizacijo izvenšolskih dejavnosti. To zame sicer ni bilo novo, ker sem se pred prihodom v Škofjo Loko s tem intenzivneje ukvarjal že na Poljanskem.

Kot predsednik Ljudske tehnike sem najprej začel razvijati tehnične dejavnosti med mladimi, in to predvsem v osnovnih šolah, kajti v šolah smo imeli tehnične delavnice in kaj kmalu smo se pričeli ukvarjati z brodarstvom in letalstvom. Ti dve dejavnosti sta med otroki hitro zaživel, ne samo na loškem področju, temveč tudi v obeh dolinah. Povsod smo imeli zaposlene učitelje tehnične vzgoje, ki smo jih na različnih tečajih izobrazili za delo modelarjev. Ker sem se spoznal na fotografijo, sem se sam ukvarjal z mladimi fotoamaterji. Vzporedno se je dejavnost razširjala tudi na Gorenjskem, kajti tudi tam se je v okviru Ljudske tehnike našlo precej navdušenih mentorjev. Tako smo leta 1961 organizirali prvi zlet Ljudske tehnike v Škofji Loki. V paradi smo predstavili vse dejavnosti: letalstvo, brodarstvo, delo fotoamaterjev in radioamaterjev in tudi kmetovalci in motoristi so se nam pridružili. Vse te dejavnosti so dobro živele, vendar sem kmalu zaznal, da je veliko mladih, ki bi radi razvijali tudi likovno dejavnost. Zato sem likovno dejavnost najprej priključil Ljudski tehniki in že leta 1968 smo imeli prvo gorenjsko srečanje v Škofji Loki. Zanimanje med mladimi je naraščalo in k projektu je pristopila tudi Zveza prijateljev mladine Slovenije.

V Škofjo Loko so vsako leto ob koncu maja oz. v začetku junija prihajali mladi pionirji iz vse Jugoslavije, po trije najboljši iz vsake šole, ter bivali v Škofji Loki kot gostje in kot mladi slikarji. Z njimi so bili tudi mentorji. Mladi so bili nastanjeni, če je bilo le mogoče, pri sovrstnikih in prav zato se je prijateljstvo med mladimi močno širilo. Drugi cilj kolonije je bil širiti likovno dejavnost med mladimi.

Leta 1974 smo ugotovili, da je organizacija takšnega srečanja prevelik zalogaj. S pobrateno občino Smederevsko Palanko smo se dogovorili, da prevzamejo del organizacije kolonije tudi nase, in tako smo kolonijo pričeli razvijati izmenično vsako leto v drugem kraju, enkrat v Loki, drugič v Palanki. Krog mladih se je tako še bolj širil, prijateljstvo se je še bolj razvijalo. Vsaka kolonija je imela tudi svoje

geslo, na primer "Ljubimo svojo domovino in njene bratske narode", "Domovina pod svobodnim soncem" in podobna gesla, ki so bila mladim blizu. Tako je kolonija potekala do leta 1987. Tega leta je bila kolonija zadnjič v Palanki. Ugotovili smo namreč, da počutje v njej ni več takšno, kot je bilo nekoč, nismo pa vedeli, zakaj. Kar naenkrat pri organizaciji ni bilo več političnih "akterjev", bili so samo še šolniki. Vedeli smo, da je nekaj narobe, in tako je kolonija v Palanki leta 1988 prenehala.

Po petih letih so se učitelji likovni pedagogi ogrevali, da bi kolonijo ponovno "zagnali", in tako je leta 1995 kolonija v Sloveniji ponovno nadaljevala svoje delo pod okriljem Zveze kulturnih organizacij Škofja Loka, in sicer pod vodstvom koordinatorja Janeza Jocifa.

Kakšni sta bili vaša naloga in vaša vloga v koloniji?

Bil sem organizator in skrbel sem, da bo lepo vsem tistim, ki bodo prišli v Loko. Namen srečanj je bil, da bi mladost čim bolje povezali med sabo, da bi bilo čim več prijateljstva med udeleženci. Kolonija sama je bila izredno pomembna tudi za promocijo Škofje Loke. Zastave so vihrale vse do Plevne in s kolonijo so živeli tudi občani. Vrhunec je kolonija doživela ob 1000-letnici Škofje Loke leta 1973. Takrat je v Loko prišlo preko 300 otrok iz Slovenije ter drugih jugoslovanskih republik, povabljeni pa so bili tudi iz tujine: iz pobratene Medicine v Italiji in avstrijske Koroške. Za mentorje, ki so prišli z učenci, smo takrat pripravili poseben program.

Kronološki pregled dela Male Groharjeve slikarske kolonije I

	Datum	Kraj	Geslo kolonije	Udeleženci
I	12.-13. 5. 1968	Škofja Loka	Škofja Loka v sliki in fotografiji	120 učencev likovnikov
II	30. 5.-1. 6. 1969	Škofja Loka	Ljubimo svojo domovino in njene bratske narode	216 učencev in 70 mentorjev
III	29.-31. 5. 1970	Škofja Loka	Svetloba izpodriva temo	270 učencev in 70 mentorjev
IV	4.-6. 6. 1971	Škofja Loka	Akcija JPI Tisoč radosti	313 učencev in 100 mentorjev
V	2.-4. 6. 1972	Škofja Loka	Akcija JPI Tisoč radosti	303 učencev in 100 mentorjev

Kdo je pokril stroške kolonije?

Glavni pokrovitelj je bila Občina Škofja Loka (danes Občina Škofja Loka, Občina Žiri, Občina Železniki, Občina Poljane-Gorenja vas), druge stroške, ki so nastali z organizacijo in izvedbo kolonije, so plačala podjetja iz občine Škofja Loka. V zameno so dobila vsaka po eno sliko. Delali smo prostovoljno, res pa je, da sem imel administrativno pomoč, ki mi je zelo olajšala organizacijsko delo.

Na občini sem v času Male Groharjeve slikarske kolonije pri županu Zdravku Krvini od leta 1968 do 1974. opravljal funkcijo podžupana. Potem sem šel službovat na Zavod za šolstvo, enota Kranj in vodil kolonijo od tam. Na zavodu smo imeli možnost natančneje načrtovati likovno dejavnost s strokovnimi aktivni in likovni pedagogi so bili zavzeti za tovrstna srečanja.

Kakšen je bil program?

Učenci so prišli risat Loko. Pripravili smo svečano otvoritev za vse učence in mentorje. Domačini (Go-

renjci) so odšli prespat domov, drugi so bili porazdeljeni po domovih. V soboto, na delovni dan, so se učenci likovniki razpršili po vsem mestu, po okolici Škofje Loke, po dolinah, tudi do Sorice. Potem so risali do štirih popoldne. Risbe so zbirali na gradu. Naslednji dan smo dopoldne imeli svečanost ob zaključku kolonije z otvoritvijo razstave v grajski galeriji. Razstava je bila običajno na ogled en mesec.

Ob 20-letnici Male Groharjeve slikarske kolonije sem skupaj z likovno svetovalko izbral sto najboljših (v grajski galeriji deponiranih) del, dal narediti steklene okvire in ob tem jubileju slike oz. risbe poklonil Loškemu muzeju. V mislih sem imel tudi, da bi te slike kdaj lahko šle v eno izmed dveh galerij v kašči na Spodnjem trgu (danes Miheličeva galerija), kjer bi bile na ogled. Na ta način bi bil prikazan tudi razvoj slikarske tehnike v teh 20 letih.

Tematika in tehnika risanja sta bili prosti, učenci so slikali Loko oz. njeno okolico. Pretežni del učencev je bil nastanjen v Loki. Stanovali so tudi v Stari Loki, med kolonijo smo jih peljali v Sorico,

na Visoko, v Žiri. Eden izmed ciljev je bil tudi spoznavati domovino in zato smo jim vedno pokazali še kaj poleg samega mesta Škofja Loka, tudi Bled in Bohinj. Spomnim se, da je bilo še posebej prisrčno v Sorici, kjer so mentorji čutili čustveno povezanost med seboj.

Dogodek, ki se vam je vtisnil v spomin.

Ko sem iskal stanovanja za mlade likovnike po Loki, sem pri neki gospodinjji v Vincarjih našel lepo stanovanje za dva mentorja. Ko sem potem prišel k njej na obisk, sem ugotovil, da sta (čeprav sta mi imeni zveneli dekliski) pri njej nastanjena učitelj in učiteljica, česar pa po imenu seveda nisem mogel predhodno ločiti. "Kar pustite, bomo že," je dejala gospodinja. Danes vem, da sta se ta dva kasneje tudi poročila.

V Smederevski Palanki so s kolonijo v resnici živeli in so imeli za to velik posluh: pripravili so čudovito otvoritev, pa večerje ... Naši učenci so se v Palanki odlično počutili.

Zakaj prav Groharjeva slikarska kolonija?

Grohar mi je bil zelo blizu, ravno tako Sorica. Zamisel je bila moja in vedel sem, da je Grohar, ko je svoje prijatelje vabil v Loko na svojo slikarsko "kolonijo", počel nekaj podobnega. Velika Groharjeva kolonija se je v Loki že zgodila in zdelo se mi je zelo primerno, da se tovrstna kolonija imenuje Mala Groharjeva slikarska kolonija.

Kje je razlog, da je kolonija prenehala z delovanjem?

Politika. Leta 1988, ko smo imeli kolonijo še v Srbiji, je iz Beograda prišlo s sedeža Zveze prijateljev mladine vabilo za sodelovanje, vendar je takrat Milošević že imel drugo politiko. In tako se je vse končalo.

Lojze Malovrh, zapis ob otvoritvi 16. Male Groharjeve slikarske kolonije, odlomki, 1983

Mala Groharjeva slikarska kolonija – drevo prijateljstva ter vez bratstva in enotnosti mladih Jugoslavije

Živimo v času presenetljivih odkritij, iznajdb, izumov. Odkriti novo, spoznati njegovo vrednost, spremeniti ali dopolniti znanost – to so temeljna vodila in poglobljena potreba sodobnega človeka, ki preoblikuje stvarnost in predstave v njej. Svet postaja en sam laboratorij, delavnica, v kateri mrzlično iščemo tisto, kar bi potešilo našo neskončno radovednost in nas zadovoljilo z boljšim in lepšim.

V tem svetu živijo mladi in najmlajši. Široko odprtih oči spremljajo in doživljajo spoznanja in odkritja ustvarjalcev vseh vrst, oblikujejo svoj način mišljenja, po svoje tehtajo, presojujejo in si iščejo svoje mesto. Lepo je, kadar temu mišljenju, iskanju in svojevrstnemu beleženju doživetij lahko sledimo.

Pri tem se moramo zavedati, da v razvitem in bogatem otroštvu rastejo ustvarjalci. Da so otroci lahko veliki ustvarjalci, nenehno potrjujejo različne manifestacije. Ena izmed najpomembnejših je Mala Groharjeva slikarska kolonija.

Prvinska ustvarjalnost, ki odlikuje likovna dela pionirjev, se nam zdi nekaj naravnega in samoumevnega. Ob njej skoraj pozabimo na težave, ki smo jih morali premagati, preden so naši otroci mogli in smeli svobodno likovno ustvarjati. Premagati smo morali zaverovanost v enostransko likovno pojmovanje, ki je bilo tuje otroškemu likovnemu izrazu, odpraviti je bilo treba zastarele učne načrte šolskega predmetnega risanja in se zavzeti za spoštovanje značilnosti otroškega likovnega izražanja glede na stopnjo telesnega in duševnega razvoja, vključiti naloge s privlačnimi likovnimi motivi iz otroškega okolja ter poskrbeti, da lahko otroci pod strokovnim vodstvom ustvarjajo tudi v prostem času. Ob iskanju možnih oblik likovnega ustvarjanja pionirjev v prostem času je leta 1968 v Škofji Loki nastala Mala Groharjeva slikarska kolonija.

Prav na začetek kolonije sodi srečanje pionirjev likovnikov in fotoamaterjev v Škofji Loki s temo Škofja Loka v sliki in fotografiji. Organizatorji srečanja so bili: Društvo ljudske tehnike Škofja Loka, njegov predsednik je bil Lojze Malovrh, Loški muzej in Zavod za prosvetno pedagoško službo Kranj. Na razpis ob praznovanju Dneva mladosti se je prijavilo 120 mladih likovnikov in fotoamaterjev z gorenjskih osnovnih šol. Razpršili so se po Škofji Loki. Vseposod so našli svoje položaje: na mostu, pod njim, na stopniščih, pod starodavnimi arkadami, pred cerkvami, na trgu ... Roke so vneto mešale in pripravljale ustrezne barve, oči so primerjale razdalje. Bi bil Ivan Grohar vesel, če bi jih videl? Prav gotovo. Tako so bili 12. maja 1968 postavljeni temelji za nastanek Male Groharjeve slikarske kolonije.

Že naslednje leto je bila razpisana MGSK Jugoslavije pod geslom JPI (Jugoslovanske pionirske igre) "Ljubim domovino in njene bratske narode". Takrat so se je poleg pionirjev iz Slovenije udeležili še pionirji iz Prištine, Vršca, Subotice in Novega Sada. Pokroviteljstvo je prevzela Skupščina občine Škofja Loka.

Z namenom, da bi se kolonije lahko v večjem številu udeležili tudi pionirji iz oddaljenih krajev in se s tem še bolj zbližali s pionirji Jugoslavije, je Skupščina občine Škofja Loka predlagala pobrateni občini Smederevska Palanka (iz Srbije), da bi kolonija v prihodnje potekala izmenoma v Škofji Loki in Smederevski Palanki. Skupščina občine Smederevska Palanka je na seji 11. 4. 1974 predlog sprejela. Kolonija je od takrat prerasla v drevo prijateljstva in postala vez bratstva in enotnosti mladih – most med številnimi mesti v Jugoslaviji.

Program dela je poleg samega dela v koloniji, tj. likovnega ustvarjanja, vedno vseboval tudi številne kulturne prireditve mladih z vključitvijo folklornih skupin, pevskih zborov in instrumentalnih ansamblov, recitatorjev in gledaliških skupin. Program je vseboval tudi ogledе zgodovinskih zanimivosti v občinah Škofja Loka in Smederevska Palanka.

Pionirji likovniki iz oddaljenih krajev so bili gostje pionirjev domačinov. Presenetljivo število staršev je pionirje izredno lepo sprejelo v goste. Omogočili so jim več, kot so pričakovali. Dali so jim hrano in stanovanje, jih vodili na izlete, seznanjali z znamenitostmi posameznih krajev in njihovih običajev ter jih obdarili s spominki.

Pionirji likovniki se v Mali Groharjevi slikarski koloniji – drevesu prijateljstva združujejo s pesmijo Paleta Ivanu Groharju, ki jo je za MGSK leta 1976 napisal Borivoje Vuhmanović, učitelj na OŠ Olga Milošević v Smederevski Palanki in priznan pesnik, ter s pesmijo Rastimo srečni pod Titovo zastavo, ki jo je uglasbil Miloje Miletić.

Kronološki pregled dela Male Groharjeve slikarske kolonije II

	Datum	Kraj	Geslo kolonije	Udeleženci
VI	1.-3. 6. 1973	Škofja Loka ob 1000-letnici	Lepota v ustvarjanju – radost v odkrivanju	320 učencev in 110 mentorjev, gostje iz Medicine v Italiji
VII	31. 5.-2. 6. 1974	Smederevska Palanka	Bratstvo in enotnost mladih	193 učencev in 45 mentorjev
VIII	23.-25. 5. 1975	Škofja Loka	Naša domovina pod svobodnim soncem	319 učencev in 100 mentorjev, gostje iz Avstrije
IX	28.-31. 5. 1976	Smederevska Palanka	Naša domovina pod svobodnim soncem, nastane pesem Groharjeva paleta (avtor: Borivoje Vuhmanović)	285 učencev in 68 mentorjev
X	3.-6. 6. 1977	Škofja Loka	10-letni jubilej: Narava – zdravje – lepota	342 učencev in 110 mentorjev iz 97 mest in 103 osnovnih šol
XI	2.-4. 6. 1978	Smederevska Palanka	Narava – zdravje – lepota in Na paleti žita rasto i ponose pozdrav bratstvu; koloniji se pridruži 233 članov kuturno-umetniških društev	287 učencev pionirjev iz 70 mest, 127 mentorjev
XII	8.-10. 6. 1979	Škofja Loka	Škofja Loka – vez bratstva in enotnosti mladih	392 učencev in 105 mentorjev
XIII	30. 5.-1. 6. 1980	Smederevska Palanka	Bratstvo in enotnost mladih	237 učencev in 79 mentorjev
IVX	5.-7. 6. 1981	Škofja Loka	JPI: Rastemo pod Titovo zastavo – pionirji veselo na delo	395 učencev in 115 mentorjev
XV	11.-13. 6. 1982	Smederevska Palanka	JPI: Rastemo pod Titovo zastavo – pionirji veselo na delo	237 učencev in 49 mentorjev
XVI	10.-12. 6. 1983	Škofja Loka	JPI: Rastemo pod Titovo zastavo – pionirji veselo na delo	225 učencev in 58 mentorjev

"Leta 1972 so nekateri učenci pod vodstvom akademskega kiparja Toneta Logondra slikali v Sorici, tam, kjer se je 15. junija 1867 rodil slikar, vzornik kolonije. Menil je, da je zamisel o koloniji odlična, saj se je udeleži ob učencih tudi veliko število likovnih pedagogov."

Lojze Malovrh, Loški razgledi, 1995, str. 17

Tone Logonder.
Iz osebnega arhiva Lojzeta Malovrha.

"Pričenjamo s 6. Malo Groharjevo slikarsko kolonijo pod geslom: 1000 let Škofje Loke in Lepota v ustvarjanju – radost v odkrivanju.

Ob tej priliki mi dovolite, da v imenu odbora kolonije in v imenu odbora za praznovanje 1000-letnice Škofje Loke pozdravim vse udeležence, ki ste se odzvali našemu vabilu. Še posebej pa pozdravljam mladega likovnika iz pobratenega mesta Medicine v Italiji in pionirje likovnike iz sosednjih republik, ki so že naši večletni gostje.

Prvič pa so med nami tudi pionirji iz Smederevske Palanke. Zato tudi njim velja moj pozdrav.

Kot vsako leto doslej smo se tudi letos zbrali v slikarski koloniji z namenom, da upodobimo motive, ki so jih že pred sto in več leti uporabljali veliki slikarji domačini in tudi tisti, ki jih je pot zanesla v naše slikarsko mesto.

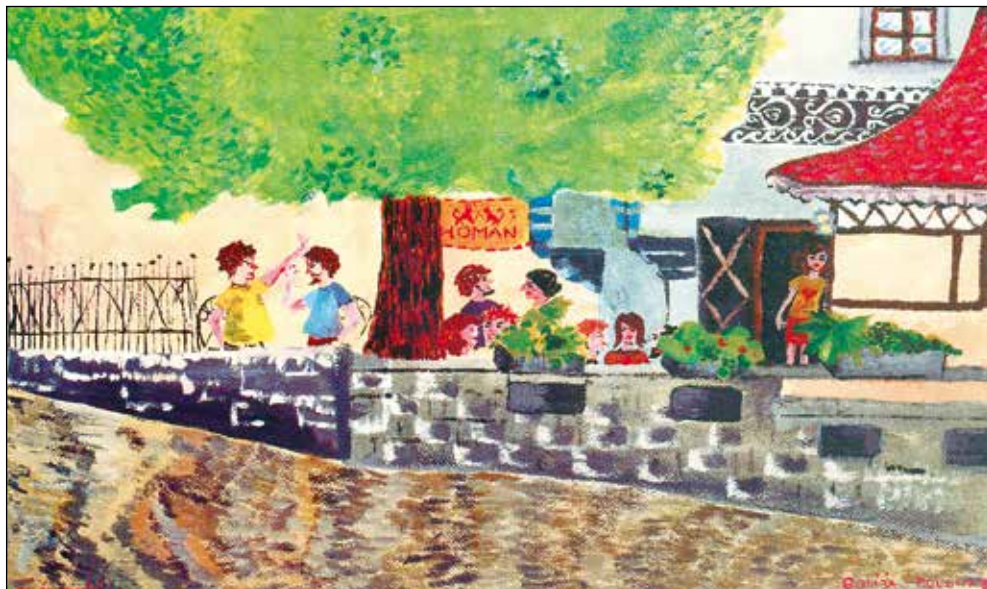
Tako, kot so nekoč Grohar, Jakopič, Jama in drugi slikarji prenašali na svoja platna motive, ki jim jih je nudila Loka in njena okolica, tako boste vi pionirji razgrnili pred seboj pole papirja, ob njih razpostavili palette in barve ter na papir prenašali motive, ki jih nudi naše tisočletno mesto.

Veseli smo, da ste se te naše tradicionalne prireditve udeležili v tako velikem številu, saj je namen kolonije, poleg tega, da poživimo likovno dejavnost in da razvijemo čut za lepoto, tudi v tem, da utrjujemo bratstvo in prijateljske stike med narodi.

Letošnje leto ima ta prireditev še globlji pomen. Vključena je med najpomembnejše prireditve praznovanja 1000-letnice Škofje Loke in okolice, ki slavi letos svoj veliki jubilej.

Želim, da bi se pri nas dobro počutili in da bi iz kolonije odnesli kar najlepše vtise."

Iz pozdravnega nagovora predsednika kolonije Lojzeta Malovrha, 1. 6. 1973, odlomek

Kdo je skrbel za organizacijo kolonije v Smederevski Palanki?

To je bila Mirjana Mitrović, akademska kiparka in likovna pedagoginja na OŠ Olga Milošević, obenem pa tudi vodja enote Zavoda za šolstvo. Mirjana Mitrović je izredna umetnica in organizatorica, bila je srce kolonije. Brez njene pomoči v Smederevski Palanki ne bi bilo kolonije. Sodelovala je tudi v kolonijah v Škofji Loki.

"Loviti svetlobo" je bilo geslo ene odmevnejših kolonij, ki je bila organizirana leta 1988 v Smederevski Palanki. Gostitelji, likovni pedagogi pod vodstvom akademske slikarke, so se, tako kot vsa leta, izredno potrudili.

"Mesto je bilo za en dan spremenjeno v atelje, v katerem so "groharčki" lovili motive in ustvarili dela, ki so jih kasneje razstavili v domu JLA. Mladi likovniki so obisk izkoristili tudi za ogled in spoznavanje tako Palanke kot drugih mest, med njimi Kragujevca in njegovega spominskega parka ustreljenim," je v začetku junija 1988 poročal slovenski časnik.

Mirjana Mitrović. Iz osebnega arhiva Lojzeta Malovrha.

Kronološki pregled dela Male Groharjeve slikarske kolonije III

	Datum	Kraj	Geslo kolonije	Udeleženci
XVII	8.-10. 6. 1984	Smederevska Palanka	40 let pod soncem svobode	100 učencev, 31 mentorjev
XVIII	7.-9. 6. 1985	Škofja Loka	Pod geslom JPI: Rastemo pod Titovo zastavo - pionirji veselo na delo Geslo: 40 let pod soncem svobode	200 likovnikov in 100 mentorjev
IXX	6.-8. junij 1986	Smederevska Palanka	Od Vardarja pa do Triglava	319 učencev in 100 mentorjev, gostje iz Avstrije
XX	2.-7. junij 1987	Škofja Loka	20-letni jubilej Male Groharjeve slikarske kolonije: Ustvarjamo v svobodni domovini pod geslom JPI: Za srečno pot v 21. stoletje	196 učencev, eden tudi iz Celovca, 100 učiteljev mentorjev likovne in tehnične vzgoje
XXI	3.-5. 6. 1988	Smederevska Palanka	Loviti svetlobo	70 učencev in 25 mentorjev
XXII	2.-4. 6. 1989	Škofja Loka	Organizacija: OŠ Ivana Groharja Škofja Loka	69 likovnikov iz 21 gorenjskih osnovnih šol

Zaključek 21. Male Groharjeve slikarske kolonije 5. junija 1988 v Smederevski Palanki

Čutili smo, da počutje v koloniji ni več tisto kot pretekla leta, vendar pravega vzroka nismo odkrili. Vezi kolonije pod geslom "Bratstvo in enotnost mladih" so se pričele rahljati ... Vsa teža kolonije je ostala le na predsedniku kolonije. To je bila zadnja MGSK v Smederevski Palanki. Bližala se je razdružitev Jugoslavije v posamezne države.

Iz kronike Lojzeta Malovrha, 3. zvezek, odlomek

Odlomek iz govora Francija Križaja, člana predsedstva Zveze prijateljev mladine Slovenije, na zaključni slovesnosti Male Groharjeve slikarske kolonije v Škofji Loki 4. junija 1989

Dvaindvajsetič zapovrstjo se srečujemo v Škofji Loki, mestu, ki je znalo skozi stoletja ohraniti svojo podobo in ki v svojem jedru predstavlja izjemno bogato arhitekturno, umetnostno in zgodovinsko zakladnico ter s tem trajno inspiracijo in navdih za iskanje motivov udeležencem Male Groharjeve slikarske kolonije, ki danes zaključuje s svojim delom ... Prav gotovo ne kaže dvomiti, da je tokratna slikarska kolonija mladih dosegla svoja temeljna namena, ki sta bila opredeljena v letošnjem razpisu. In to sta: prvič, likovno ustvarjanje in razvijanje ter utrjevanje prijateljstva mladih Jugoslavije ter drugič, vključevanje pionirjev likovnikov Jugoslavije v uresničevanje temeljnih ciljev tokratnih Jugoslovanskih pionirskih iger in srečanje učiteljev mentorjev.

Najpomembnejše pa je dejstvo, da Škofja Loka živi za to in s to kolonijo in da pomeni sestavni del naporov Škofjeločanov po nadaljnji popestritvi kulturnega ustvarjanja in ustvarjanja v občini, pa ne le v njej, temveč tudi širše.

Odbor MGSK, ki ga je vrsto let vodil prizadevni tov. prof. Lojze Malovrh, dolgoletni predstojnik OE Zavoda SRS za šolstvo v Kranju, Osnovna šola Ivana Groharja in Skupščina občine Škofja Loka kot pokrovitelj so bili garanti, da Groharjeva Loka, tako kot doslej, tudi tokrat in v bodoče ostane mesto druženja mladih likovnikov Jugoslavije.

Spomin za konec vašega vodenja Male Groharjeve slikarske kolonije.

Po petih letih predaha so učitelji likovne vzgoje in tudi nekateri Ločani izrazili željo po ponovni uvedbi slikarske kolonije. Na osnovi občinskega razpisa se je tako leta 1995 v Škofji Loki ponovno zbrala množica mladih likovnikov.

Ko je na otvoritvi razstave mlade likovnike pozdravil župan Igor Draksler, sem stal ob strani in nemo opazoval. Rad bi pristopil tudi sam in mlade nagovoril z besedami:

"Hudo mi je bilo prenehati z delom kolonije, saj je bilo to moje življenje in ne službeno delo. Zato sem tem bolj vesel, da je drevo kolonije odgnalo novo mladiko. Prepričan sem, da jo boste gojili v novo drevo prijateljstva z vedno več listi, obarvanimi z nepopisnimi motivi mojega rojstnega kraja, moje pisane Loke."

Lojze Malovrh na otvoritvi MGSK.
Iz osebnega arhiva Lojzeta Malovrha

Kronološki pregled dela Male Groharjeve slikarske kolonije VI

1995–2010	Škofja Loka	Organizacija kolonije od leta 1995 dalje: ZKO Škofja Loka, Javni sklad za kulturno dejavnost, območna izpostava Škofja Loka, Občina Škofja Loka
-----------	-------------	---

Janez Jocif, kulturni delavec Javnega sklada za kulturno dejavnost (JSKD), območna enota Škofja Loka, ima vse zasluge, da je Groharjeva slikarska kolonija leta 1995 spet zaživela. Nekoč Zveza kulturnih organizacij Škofja Loka (ZKO) je bila dolga leta prav zaradi izrednih ljudi in njihovega odnosa do kulturne dediščine kraja in regije zibelka kulturnega delovanja in ustvarjanja. In tudi zato je Mala Groharjeva slikarska kolonija našla zatočišče prav tu.

Janez Jocif. Foto: Aleksander Čufar

Kako to, da je MGSK prešla pod okrilje Zveze kulturnih organizacij Škofja Loka?

Leta 1987 sem prišel na ZKO Škofja Loka in takrat je poslovanje Male Groharjeve slikarske kolonije urejala Zveza kulturnih organizacij. V zadnjih letih

Male Groharjeve slikarske kolonije so računi prihajali, z občine pa ni bilo denarja, zato se je kolonija končala. Očitno so bili stroški kolonije za financerja preveliki.

V osemdesetih je imela ZKO Škofja Loka močno razvejeno razstavno dejavnost. Z amaterji smo razstavljali v Knjižnici Ivana Tavčarja, kasneje pa se je začelo zelo intenzivno delati s posameznimi osnovnimi šolami, ki so razstavljale v prenovljenem predverju Žigonove hiše. Spodbujal sem likovne mentorje na šolah, da so predstavljali likovno dejavnost svojih učencev. Na osnovi takšnega sodelovanja sem se kasneje dobil z mentorji loških osnovnih šol, nato pa še z likovnimi pedagogi ostalih osnovnih šol bivše občine.

Tako smo prišli do ideje, da bi obnovili nekdanjo Groharjevo kolonijo. Vedel sem, da je to sicer precejšen finančni zalogaj, zato je bilo treba postaviti koncept v okviru možnosti, ki so bile na voljo. Reči moram, da sem imel veliko sreče, ker je bil takratni župan občine Škofja Loka Igor Draksler temu zelo naklonjen, in stroški kolonije so prišli leta 1995 v občinski proračun.

Osnovni koncept kolonije je bil, da v njej sodelujejo gorenjske osnovne šole s po tremi učenci in mentorjem in da je to enodnevni dogodek. Tako smo dobili kar reprezentativen vzorec učencev, ki so bili dobri likovni ustvarjalci. Izkazalo se je, da je na novo postavljeni koncept dober in za občino finančno sprejemljiv. Učenci so na dan kolonije dobili kosilo, kaj hitro smo uvedli majice, ki so jih tisti dan nosili, in "nova" Groharjeva kolonija se je med likovniki hitro prijela.

Ste osnovni koncept kolonije v teh 15 letih spreminjali?

V bistvu se koncept ni spreminjal. V začetku smo kolonijo organizirali v mesecu maju, vendar se je

izkazalo, da zaradi obilice dela v šoli mesec maj ni dober, in kolonijo smo prestavili na zadnji petek v septembru, tako da imamo čas za razpis, ki izide takoj v začetku septembra. Že od vsega začetka smo pripravljali kataloge Groharjeve kolonije, to je knjižice z desetimi barvnimi reprodukcijami risb. Dela smo pripravili za razstavo, ki je bila eno leto na voljo, da potuje po Sloveniji. Spominjam se, da je ena izmed razstav šla na Ptuj, kjer so jo postavili na treh oz. štirih različnih lokacijah, šla je tudi na gorenjske osnovne šole. Katalog in razstava sta bila in sta še vedno izredno zanimiva za promocijo Škofje Loke. Po nekaj letih smo iz reprodukcij, ki smo jih objavili v knjižicah, naredili razglednice. In tako je še vedno. Po deset nagrajenih del je natisnjenih na razglednicah, na hrbtni strani je ime

avtorja, leto kolonije, seznam sodelujočih šol, organizator, to je Javni sklad za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Škofja Loka, in Občina Škofja Loka. Strokovno gledano so to zelo dobra likovna dela. Vsak izbrani mladi umetnik dobi za nagrado slikarsko stojalo in deset kompletov razglednic. Mislim, da je tako prav.

Vsako leto shranimo vsa dela, tako da je to zelo zanimiv didaktični material, oziroma imamo za vsa ta leta za likovnopedagoško stroko zelo zanimiv pregled. Vsako leto se kolonije udeleži od 30 do 40 osnovnih šol, torej se kolonije udeleži okoli 100 učencev letno.

Načelno je Mala Groharjeva kolonija vedno v Škofji Loki, vendar smo enkrat šli risat v Piran. Povedati moram, da smo na kolonijo vedno pova-

bili tudi šole tistih občin, s katerimi ima Občina Škofja Loka stike. To so: Piran, Ptuj (iz Skupnosti obzidnih mest), Freising v Nemčiji, kjer smo dvakrat že razstavljali, in Medicina v Italiji. Kdo poleg gorenjskih učencev prihaja v goste, je odvisno od občine. Te stvari ureja mag. Andreja Ravnihar Megušar z Občine Škofja Loka. Organizator zagotovi papir in podlago, na kateri likovniki ustvarjajo, ostalo prinesejo učenci s seboj. Tehnika je prosta.

Kako bo s kolonijo v prihodnje?

Nekaj časa sem imel slabo vest, da se vse skupaj ponavlja. Zaenkrat se je koncept izkazal kot dober, vsako leto se potrudimo, da je vse dobro organizirano, in mislim, da bo tudi letošnja kolonija takšna.

Izkazalo se je, da mladi likovniki tisti dan Loko doživijo na čisto poseben, bolj intenziven način. Mislim, da je to dobro, obenem pa je to dobra promocija kraja. V Loko vsako jesen prihajajo učenci iz več kot dveh tretjin gorenjskih šol. Boljšega si ne bi mogel misliti.

Še eno stvar je treba poudariti. Z udeležbo na koloniji imajo mladi likovniki možnost, da se pokažejo v javnosti, da pridejo v javnost. Učenci glasbenih šol imajo na primer letne koncerte, nastopajo na različnih proslavah, kar naprej se nekaj dogaja, pri mladih likovnih talentih pa je morda to edina možnost, da pridejo "ven iz šole". Obenem na začetku kolonije pripravimo tudi izbor najboljših del predhodne kolonije in jih razstavimo.

MALA GROHARJEVA KOLONIJA ŠKOFJA LOKA 2010

VABILO

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in Občina Škofja Loka Vas
vljudno vabita v Škofjo Loko na Malo Groharjevo kolonijo 2010.

PRIJAVA

Na prireditvi lahko sodelujejo vabljeni šole,
ki bodo izpolnjene prijavnice do 21. septembra 2010
poslale na naš naslov:
JSKD Škofja Loka, Grajska pot 13, 4220 Škofja Loka.

Dodatne informacije: Janez Jocif, JSKD Škofja Loka

LEP POZDRAV IN NASVIDENJE V ŠKOFJI LOKI

Odlomki iz časopisnih člankov različnih avtorjev iz obdobja Male Groharjeve slikarske kolonije, opremljeni s fotografijami iz osebnega arhiva Lojzeta Malovrha

Mladinski "ex-tempore" v Škofji Loki

Včeraj se je zbralo v Škofji Loki okoli sto učencev dvajsetih osemletk iz Gorenjske, da bi se udeležili mladinskega slikarskega in fotografskega "ex-tempore" na temo Škofje Loke. Z vsake osemletke so prišli po trije navdušeni likovniki in po trije fotoamaterji, da bi v določenem času v barvah in na filmskih trakovih upodobili po lastni izbiri motive iz Škofje Loke.

Pobudo Škofjeločanov za mladinski "ex-tempore" je treba vsekakor pozdraviti, saj ima globok vzgojni in estetski pomen, ker mladim ljudem vzbuja zanimanje za likovno umetnost in estetsko dožemanje sveta, to pa je tudi ena izmed nalog šole. Žal pa v naših šolah še vse preveč pogrešamo prav omenjeni vzgojni moment, ki ga škofjeloška pobuda praktično, nazorno in koristno uresničuje.

Dušan Željeznov, 1968, časopisni članek, odlomek.

Pomlad starih zamisli

Škofja Loka v nedeljo dopoldne. Mladi slikarji in fotoamaterji so si na vseh koncih in krajih poiskali svoje "bojne" položaje ... Roke so vneto mešale in pripravljale ustrezne barve, oči so premerjale razdalje. Mimoidoči so se ustavljali in v svojem nedeljskem brezdelju prodajali zijala. Le kaj naj bi pomenila ta "mladostno-umetniška invazija"?

120 jih je prišlo risat in fotografirat škofjeloške motive. Tako enim kot drugim pa je nagajalo sonce, ki se je vse prepogosto skrivalo za oblake. Kljub temu pa so mestne ulice, hišna pročelja škofjeloška ... zaživeli na risalnih listih mladih ustvarjalcev.

Škofja Loka je že od nekdaj privabljala slikarje in risarje, da so ovekovečili njeno podobo na platnih in slikah. Najstarejša znana upodobitev tega mesta je iz leta 1649, ki jo je narisal in prenesel v bakrorez švicarski popotnik Merian. Kmalu za njim jo je upodobil Valvazorjev risar za znano Slavovo vojvodine Kranjske in za Topografijo. Leta 1698 je neznani slikar naslikal gorečo Škofjo Loko ... Leta 1873 sta jo narisala brata Janez in Jurij Šubic. Lahko bi rekli, da so bila vsa ta upodabljanja Škofje Loke naključna, neorganizirana vse do takrat, ko so jo naši impresionisti slikali v mestu in okolici. Okoli leta 1906 sta tamkaj slikala predvsem Jakopič in Grohar, sanjala o slikarski koloniji in zapustila slike Kamnitnika, Loke in njene okolice. Tej prvi napol koloniji je sledilo zatišje in Škofjo Loko so zopet upodabljali le posamični slikarji.

Pred leti so v Škofjo Loko hodili slikat študentje Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Slikali so ob vodi, v mestu, na

gradu ... Nekateri so že razstavljali v škofjeloškem muzeju (Dora Plestenjak, Franci Novinec, Boris Jesih ...). Medtem ko so stari mojstri palette upodabljali Škofjo Loko kot pogled na vse mesto, takrat še obdano z obzidjem, pa so si mlajši slikarji poiskali in našli še povsem neznane in skrite kotičke mesta in iz vseh teh na oko nepomembnih motivov pričarali vso skrito lepoto mesta in arhitekture.

Podobno so iskali motive tudi slikarji člani lani (op. leta 1967) ustanovljene Groharjeve slikarske kolonije (ustanovljene v počastitev 100-letnice Groharjevega rojstva). Prišli so v Loko in jo v štirinajstih dneh upodobili z vseh mogočih zornih kotov.

Koliko motivov je še ostalo skritih umetnikovim očem! Mogoče pa bomo ravno na razstavi mladih gorenjskih osemletkarjev odkrili nov košček starega in lepega.

Mala Groharjeva kolonija letos v dežju

V zadnjih majskih dneh so prišli mladi slikarji iz vse Jugoslavije v Škofjo Loko – v Malo Groharjevo slikarsko kolonijo, letos že drugič. S seboj so prinesli barve. Barve in papir so dobili tudi v Škofji Loki, saj so spet upodabljali to staro in slikovito mesto – in njegovo okolico.

V soboto zjutraj so si izbrali motive: stari grad, cerkveni zvonik z razgibanim zaporedjem starih hiš, slikovita pročelja, kamnite oboke, mostičke čez Soro, stare hiše z lesenimi nadstropji in izrezljanimi balkoni ... Komaj so se dobro lotili dela, pa je začelo rositi in potem jim je vse dopol-

dne nagajal dež. Toda mladi umetniki niso odnehali. Stisnili so se pod strehe, zlezli v veže, slikali pod drevesnimi krošnjami, nekateri pa so si celo sami pripravili zasilne strehe tako, da so svoje polivinilske plašče zatakneli za veje. Pa tudi domačini so pomagali, svojim gostom so držali dežnike, da so lahko slikali tako dolgo, dokler slika ni bila gotova.

Tako se je tudi letos škofjeloška galerija obogatila z novimi motivi, ki jih je naslikalo 200 pionirjev iz vse države. Jeseni bomo objavili barvne podobe mladih slikarjev in barvne fotografije.

Neznani avtor, maj 1969, časopisni članek, odlomek.

Mlade podobe starega mesta

Kako je mogoče naslikati sivo deževno pokrajino ali mestne zidove, iz katerih v dežju zadiši po vlagi in plesnobi? Ne le slikarji, še fotografi se zmrdujejo nad slabim vremenom, nad sivino in razpršeno svetlobo, zato puščajo slikanje v nemar. Le Ivan Grohar je nekoč slikal Škofjo Loko celo med sneženjem, toda to je bil Grohar, bolj človek čustev kot razuma. V tem so mu bili blizu otroci, ki so v deževni soboti 30. maja poslikali Škofjo Loko po dolgem in počez. Razlezli so se po starih dvoriščih in si izbirali motive sivih sten in vodnjakov, zamolkih oken in arkad, vsega, kar lahko staro mesto postavi na ogled tudi v svojih najbolj skritih kotičkih; se stiskali pod napušče in snovali, z levicami objemajoč risalne deske. Nemara je v mnogih gorelo

sonce, kajti s svojimi barvami, vodenkami, temperami in voščenkami so razlili prek slik svetlobo, neko svoje umišljeno sonce. Tudi prav.

Neznani avtor, 1970, časopisni članek, odlomek.

Likovna manifestacija

Za konec pa nam je ocenil delo kolonije še Andrej Pavlovec, ravnatelj loškega muzeja: **"Že sodelovanje v koloniji je nedvomno priznanje za mladega človeka. Zato nismo podelili nobenih nagrad žirije, temveč so vsi udeleženci dobili pismo priznanje, prav tako pa vsi udeleženci tudi razstavljajo."**

Dušan Željenzov, 1970, časopisni članek, odlomek.

Škofja Loka na risbah in slikah otrok

"Vse izdelke bomo razstavili v galeriji na loškem gradu," je povedal predsednik pripravjalnega odbora prof. Lojze Malovrh. **"Najboljše med njimi – izbral jih bo sekretariat FMVJ (mednarodna organizacija pobratenih mest, op. p.) – mislimo poslati v Leningrad na svetovno razstavo otroških risb."**

I. Guzelj, 1970, časopisni članek, odlomek.

Mladi umetniki v mestu pod Lubnikom

V soboto zjutraj je Škofja Loka navsezgodaj zaživela in se kar naenkrat pomladila. 340 mladih slikarjev iz mnogih krajev Jugoslavije se je razkropilo po mestu, domači pionirji pa so preoblečeni v miličnike – prometnike le še popestrili podobo Škofje Loke. Kaj kmalu je imel vsak svoj motiv in je začel delati. Pri delu jih ni zmotila niti vroča opoldanska pripeka. ... Po končanem delu kolonije in odprtju razstave na loškem gradu sem se pogovarjal s predsednikom odbora Male Groharjeve slikarske kolonije Lojzetom Malovrhom.

"Mislim, da je kolonija letos izredno uspela, kar so potrdili številni udeleženci. Odločili smo se že, da bomo prihodnje leto kolonijo razširili na vse

večje kraje v občini in bo pestrost motivov še večja. Likovniki Jugoslavije so odbor kolonije tudi pooblastili, da posreduje pri sestavljalcih novih učnih načrtov, naj se zaradi preobremenjenosti učencev ne krči ur vzgojnih predmetov, ampak le strokovnih, ki učence res obremenjujejo. Zaradi izredne dovršenosti nekaterih del so nekateri tudi predlagali, da bi ta dela reproducirali in izdali razglednice, prihodnje leto pa posneli še film o koloniji. Še nekaj se je pokazalo. Ob promenadnem koncertu so bili dohodi za avtomobile v mesto zaprti. Predlog odbora je, naj bi čim prej uvedli parkirne prostore za avtomobile zunaj mesta, da bo Škofja Loka res zaživela turistično."

J. Govekar, 1971, časopisni članek, odlomek.

Celo dež so užugali

13-letni Celjan Darko Mak, ki sem nanj naletel pred stavbo občinske skupščine – htel je upodabljati ostanke nekdanjega zidu in pisane dimnike, ki so štrleli izza skalnega oboka – mi je priznal, da je zelo vesel, ker sta mu šola in učitelj omogočila sodelovanje v slikarski koloniji.

"Rišem že od prvega razreda, najraje s tempero. Škofjo Loko sem si natančno ogledal. Zares je lepa. Zlasti od tule so hiše in zidovi ter grad nekaj posebnega. Šest ali sedem nenavadnih barv skrivajo v sebi. Skušal jih bom ponoviti ... Dež če me moti? Ne. Kar naj pada, saj sem na suhem."

Nedaleč stran je čepel Petar Lovre, učenec 7. razreda osnovne šole Vladimirja Nazorja iz Petrovaradina pri Novem Sadu. Ob njem so se ustavljali mnogi radovedneži, kajti namesto čopiča je v desnici stiskal – šilo. Tla so bila krog in krog posuta s koščki linoleja, ki jih je spretno izrezoval iz tanke ploščice. Stopil sem bliže.

"Grafika in likovna umetnost sta moje

edino veselje," je fant za hip prekinil delo. "Po mali maturi nameravam iti na umetniško šolo, kasneje pa na akademijo. Veste, ne ukvarjam se le z linorezjo, ampak tudi rišem, slikam in kiparim."

Potlej je dodal, da tokrat ni prvič v Sloveniji, da je že lani bil pri nas, vendar ne več, v katerem kraju.

12-letna Mira Šubic hodi v 6. razred osemletke Cvetko Golar Trata. Risanje ima že vseskozi ocenjeno s petico in pravi, da so barvice njen najboljši prijatelj. Našel sem jo na terasi Name, pod dežnikom, ki je uporno prestrezal deževne kaplje in jim preprečeval, da bi uničile gručico ošiljenih, zamolklo rdečih streh sredi prostranega akvarela.

"Letos prvič sodelujem v koloniji. Izbrala me je tovarišica Kajzerjeva. Upam, da sklepa ne bo obžalovala, da bo zadovoljna z menoj. Zelo sem namreč vesela, ker lahko pokažem, kaj znam, in hkrati vidim, kako slikajo drugi."

I. Guzelj, 1972, časopisni članek, odlomki.

Razpis Male Groharjeve slikarske kolonije za leto 1973

Odbor Male Groharjeve slikarske kolonije v Škofji Loki razpisuje

pod pokroviteljstvom predsednika skupščine občine Škofja Loka, Zveze prijateljev mladine Slovenije in Zveze likovnih pedagogov Jugoslavije Malo Groharjevo slikarsko kolonijo 1973.

Namen kolonije je vključiti pionirje – likovnike iz vse Jugoslavije v praznovanje 1000-letnice Škofje Loke in v akcijo JPI "Lepota v ustvarjanju – radost v odkrivanju".

Delo kolonije bo potekalo na področju mesta Škofje Loke in bližnje okolice od 1. do 3. junija 1973.

Izbira motiva in tehnike je svobodna. Risalne liste v velikosti 50 x 70 cm bo priskrbel organizator, ves drugi pribor pa naj udeleženci prineso s seboj.

Ob zaključku kolonije bodo dela razstavljena v galeriji na Loškem gradu.

Vsi udeleženci (pionirji, mentorji in šole) bodo prejeli jubilejne diplome.

Vodstva šole naj prijavijo po 3 najboljše pionirje – likovnike
od 5. do vključno 8. razreda osnovne šole.

Prijave sprejemamo do 12. maja 1973 na naslov:

Odbor Male Groharjeve slikarske kolonije – sedež gimnazije Škofja Loka, p. št. 64220.

Potne stroške za pionirje krijejo šole, mentorjem pa vse stroške (prevoz in bivanje v Škofji Loki). Pionirji iz oddaljenih krajev (izven Gorenjske in Ljubljane) bodo stanovali pri pionirjih – gostiteljih in v dijaškem domu v Škofji Loki.

Odbor vabi k sodelovanju vodstva šol, pionirje – likovnike in njihove mentorje.

Pokrovitelj:

Predsednik skupščine občine Škofja Loka

Tone Polajnar

Predsednik kolonije:

Lojze Malovrh

Vso Loko bodo prerisali

Malo Groharjevo slikarsko kolonijo je potrebno nadaljevati

Pri Kamnitem mostu sem se zapletel v pogovor z učiteljicama likovnega pouka iz Kopra in Divače: "Tako, ko so se koprski in divaški pionirji srečali z vrstniki iz Škofje Loke, je med njimi vzniklo prijateljstvo, ki se bo najverjetneje nadaljevalo z dopisovanjem in obiski. Naše lepe občutke bomo posredovali vsem pionirjem in pedagogom Primorske."

Stane Jesenovec, 1972, časopisni članek, odlomek.

Uradna himna Male Groharjeve slikarske kolonije

Paleta Ivanu Groharju

Besedilo: Borivoje Vuhmanovič

Sloboda je slična deci
Deca suncu konak traže
Most lepote grade reci
Likovne ih bajke snaže.

Brat u bratskom domu sniva
Na paleti rastu žita
Ljubav nosi miris mliva
Da sva deca budu sita.

Osmjeh dečji cvet otvara
Leptir leti po paleti
Žudnju dobra ruka šara
Za leptirom mašta leti.

Raspuko se dan vedrine
Našaran je san slobode
Odjekuje zov planine
Neimari sunce vode.

Život bez zla da je večan
Naraštaji da se diče
Čin slobode da je svečan
Na slobodu deca liče.

Rekom bratstva ljubav jezdi
Tople strehe ozvezdava
Sloboda se dušom gnezdi
Na paleti sunce spava.

1976

Mladi likovniki v Smederevski Palanki

Od petka, 28. maja, do nedelje, 30. maja, je bila v Smederevski Palanki v SR Srbiji, občini, ki je pobratena s Škofjo Loko, tradicionalna mala Groharjeva slikarska kolonija. Udeležilo se je je 350 mladih likovnikov iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin. Slovenijo je zastopalo 90 pionirjev in njihovih mentorjev iz 26 šol.

"Vsi udeleženci kolonije, torej pionirji likovniki, so nastanjeni pri domačih pi-

onirjih," mi je pripovedoval predsednik pripravljalnega odbora za izvedbo "Male Groharjeve slikarske kolonije" prof. Lojze Malovrh. "Za ljudi, za domačine je bil to pravi praznik. Mesto je bilo praznično okrašeno. Palančani in okoličani so govorili vse tri dni le o koloniji ter z zanimanjem spremljali delo mladih umetnikov iz vse Jugoslavije."

J. Govekar, 1976, časopisni članek, odlomek.

Gosti loških ulic

Staro gorenjsko mesto je znova gostilo svoje prijatelje, ki so dopotovali iz številnih krajev Jugoslavije, da bi lahko s čopiči ujeli na platna loške motive. Na letošnjem desetem srečanju se je zbralo okoli 350 mladih likovnih ustvarjalcev iz 103 osnovnih in drugih šol, ki so skupaj svojimi mentorji od petka do nedelje spremljali in sodelovali na prireditvah jubilejne Male Groharjeve slikarske kolonije Škofja Loka–Smederevska Palanka.

Razkropljeni po ulicah in bližnji okolici so pionirji in mladinci vnesli v Loko misel, ki jo je v petkovem večernem sprejemu za mentorje in druge goste poudaril predsednik občinske skupščine Tone Polajnar, da Mala Groharjeva slikarska kolonija ni pomembna le na področju likovnega ustvarjanja in vzgoje, temveč je njena visoka vrednost v medsebojnem spoznavanju ter utrjevanju bratstva in enotnosti mladih, kar je bil moto letošnjega desetega srečanja.

Branko Sosič, 1977, časopisni članek, odlomek.

Tristo Škofjih Lok

Med sobotnim sprehodom po škofjeloških ulicah je vsak obiskovalec občudoval, kako pod spretnimi rokami mladih navdušencev nastajajo večkrat prave male umetnine. Mladi likovniki z mentorji so prišli iz vse Slovenije pa iz Smederevske Palanke in še nekaterih drugih jugoslovanskih mest v Škofjo Loko, da bi pokazali ob

bogatih motivih, ki jih ponuja mesto, svojo likovno ustvarjalnost. Pa ne samo zato – prišli so, da bi spoznali nove prijatelje, novo okolje in tako tudi živo dokazali, kaj pomenita prijateljstvo, bratstvo, ob tem pa so seveda z velikim veseljem narisali tristo različnih motivov, tristo Škofjih Lok v malem."

V. S., Pionirski list, 1983, odlomek.

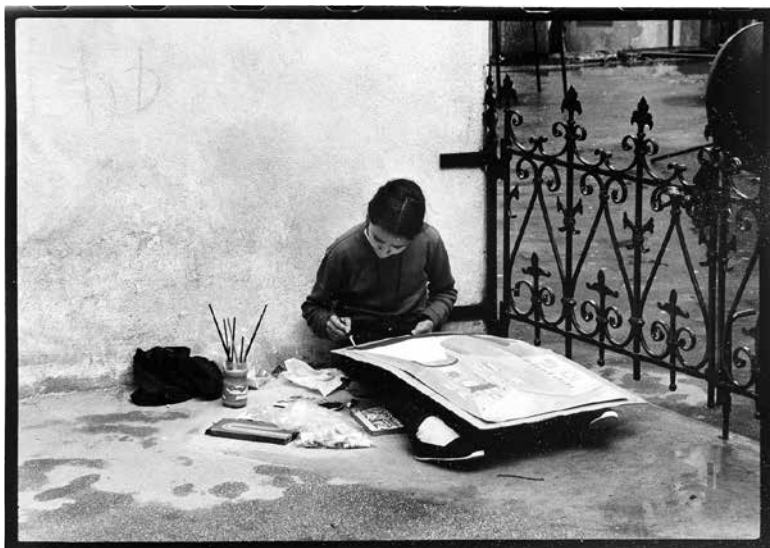
Staro v mladi domišljiji

Kot že petnajstkrat prej je v soboto tisočletna Škofja Loka s svojo zanimivo zgradbo hiš, trgov, uličic, mostov spet zaživela na otroških platnih. Kar tristo mladih likovnikov iz sedmih in osmih razredov osnovnih šol iz vse Jugoslavije, udeležencev letošnje Male Groharjeve slikarske kolonije, je v poznem deževnem jutru z dežniki, risalnimi bloki, čopiči in barvami iskalo zatočišče pod napušči, balkoni, obokanimi vhodi.

Gorica Tadić, osmošolka iz Smederevske Palanke, je na bel list ujela stičišče Mestnega trga s Poljansko cesto. Njena gostiteljica, domačinka Milena Krajnik, s katero sta takoj postali dobri prijateljici, ji je čepe pomagala mešati barve. Gorica je samo za hip odlepila pogled s papirja, in kot bi ji bila moja vsiljivost nadležna, v eni sapi povedala, da je prvič v koloniji, da ji je tako delo všeč, da ji je všeč Škofja Loka s svojo drugačnostjo in da so ljudje prijazni, gostoljubni.

H. Jelovčan, Gorenjski glas, 1983, odlomek.

Drevo prijateljstvo – negovano 18 let

Dvesto mladih likovnikov iz vse Jugoslavije v spremstvu stotnije mentorjev se je v petek zgrnilo v starodavno Škofjo Loko, da bi na papirju v vsem barvnem sijaju

ovekovečili njene portale, freske, pročelja – Mala Groharjeva slikarska kolonija letos doživlja polnoletnost.

D. Z. Žlebir, 1985, Gorenjski glas, odlomek.

Tradicija, ki postaja bogastvo

O prireditvi, ki je začela že tudi zaradi svoje tradicije segati v jugoslovanski kulturni prostor, smo se pogovarjali s predsednikom kolonije, sicer predstojnikom kranjske organizacijske enote Zavoda za šolstvo Lojzeto Malovrhom:

Osemnajst let že vodim kolonijo. V začetku smo začeli s 120 udeleženci, kasneje se je število povzpelo na 300, sedaj pa smo se v skladu s stabilizacijskimi prizadevanji omejili na 200.

Verjetno je mogoče na različne načine govoriti in poudariti vrednost takšnega srečanja mladih likovnikov.

Zagotovo. O pomembnosti kolonije končno pove že to, da se je vsa leta obdržala. S tem, da jo prirejamo menjaje se v Škofji Loki in pobrateni Smederevski Palanki, se je samo še nekako bolj zakoreninila v jugoslovanskem prostoru. Sicer pa gre tu že za takšno tradicijo, da prihajajo sedaj v kolonijo že njeni prvi udeleženci kot mentorji s svojimi učenci.

Peter Colnar, 1985, časopisni članek, odlomek.

Več kot le likovno srečanje

Letošnja prireditev ima – kot se za jubilej spodobi – tudi nekaj novosti. Mentorji likovniki so namreč že nekaj časa pogrešali strokovni del takšne prireditve. Tako se danes popoldne začelna v galeriji Loškega gradu seminar na temo prostovoljno oblikovanje za učitelje osnovnih šol od 1. do 4. razreda, v petek pa bo seminar za učitelje likovne vzgoje na predmetni stopnji.

"To pa ni edina novost letošnje slikarske kolonije," je povedal Lojze Malovrh, pred-

sednik pripravljalnega odbora kolonije in tudi njen pobudnik pred dvajsetimi leti. "Likovno ustvarjanje se ne prične in neha pri čopiču, zato bo del mladih likovnikov letos na Loškem gradu poskušal svojo ustvarjalnost tudi v lesu. Na temo slovenske lep-slovne pripovedi bodo dolbli les pod vodstvom Petra Jovanoviča in učiteljev likovne vzgoje. Letos se bodo mladi lotili loških motivov tudi s fotografskim aparatom. V leče bodo lovili življenje in delo Ločanov."

L. M., Gorenjski glas, 9. 6. 1987.

Otroško slikarsko srečanje

S svečano otvoritvijo in podelitvijo priznanj, ki jih je udeležencem izročil škofje-loški župan Igor Draksler, se je v sredo na Loškem gradu zaključila enodnevna Mala Groharjeva kolonija.

Udeležilo se je je sedemdeset likovnih ustvarjalcev iz enaindvajsetih gorenjskih osnovnih šol. Ti so si zjutraj najprej pod vodstvom turističnih vodičev ogledali mesto, nato pa so na temo Škofja Loka pod vodstvom svojih mentorjev ustvarjali

v prosti tehniki do popoldneva, ko so dela oddali v presojo komisiji.

Otroška likovna kolonija je pred leti v Škofji Loki že obstajala, vendar je malo pred razpadom Jugoslavije zamrla. Prireditve so na pobudo likovnih pedagogov Gorenjske in TJKO Škofja Loka letos ponovno oživili. Tokrat je trajala samo en dan in so se je udeležili le gorenjski učenci. Organizatorji pa načrtujejo, da bo prireditev v prihodnje postala vseslovenska in morda sčasoma tudi mednarodna.

M. A., 31. 5. 1995, Gorenjski glas, odlomek.

Avtorjev zaključek

Lojze Malovrh je med drugim leta 1987 v svoj dnevnik zapisal: "Likovno ustvarjanje mladih ter razvijanje prijateljskih vezi so bili skozi vseh 20 let cilji Male Groharjeve slikarske kolonije. Mnogo prisrčnih trenutkov ob likovnem ustvarjanju in stiskov rok prijateljstva je omogočala prav ta likovna dejavnost."

Danes, ko že tečejo priprave na letošnjo Groharjevo slikarsko kolonijo, je namen srečanja podoben: povabiti mlade ustvarjalce v Škofjo Loko in jim ponuditi množico prelepih motivov srednjeveškega mesta, ki čaka, da ga mladi upodobijo na način, kot ga znajo samo oni: barvito, igrivo, izvirno.

In ravno zato bo slikarska kolonija v Škofji Loki živela še naprej in z nazivom "Groharjeva" ohranjala spomin na našega, soriškega, loškega in slovenskega mojstra, ki je s svojimi deli krepko presegel meje takratnega časa.

Janez Jocif, snovalec Male Groharjeve kolonije, bo mogoče v prihodnje med mlade likovnike povabil tudi gorenjske gimnazijce in verjamem, da se bodo prav radi odzvali povabilu. Kolonija bo vsekakor živela naprej ne glede na starost ustvarjalcev. Pomembno je le, da imajo pred seboj isti cilj: upodobiti košček kulturne dediščine na tisoč in en način in doživeti utrip tisočletnega mesta, takšnega, kot ga poznamo vsi, ki dnevno prečkamo kamniti most čez Soro ali pa se zazremo proti grajskemu griču, na katerem kraljuje loški grad.

Zahvala

Obema sogovornikoma se zahvaljujem za pomoč pri nastajanju tega zapisa. Še posebej se zahvaljujem g. Lojzetu Malovrhu, ki mi je omogočil vpogled v skrbno zbrano dokumentacijo o Mali Groharjevi slikarski koloniji, njegovem življenjskem projektu.

Avtor tega prispevka je vse časopisno gradivo dobil v dokumentaciji g. Lojzeta Malovrha, kjer pa včasih ni mogoče razbrati ne datuma in ne naslova časnika, v katerem je novinar objavil svoj prispevek. Zato so odlomki teh člankov nepopolno citirani oz. so podani vsi možni podatki, dosegljivi v omenjeni dokumentaciji.